

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱۱۱۲۴۷✓

۸۷/۱/۱۰۷۹۶۲
۸۸/۱/۵

دانشکده اقتصاد و علوم اجتماعی

پایان نامه دکترا در رشته ی جامعه شناسی

بازسازی معنایی پیامدهای نوسازی در منطقه اورامانات کردستان ایران

به وسیله ی

احمد محمد پور

۱۳۸۸ / ۱۱ / ۲۵

با راهنمایی

استاد استادیار دکتر حسن پور
رئیس مرکز

دکتر محمد تقی ایمان

دانشیار جامعه شناسی

شهریورماه ۱۳۸۶

۱۱۱۴۴۷

به نام خدا

بازسازی معنایی پیامدهای نوسازی در منطقه اورامانات کردستان ایران

به وسیله ی:

احمد محمد پور

پایان نامه

ارائه شده به تحصیلات تکمیلی به عنوان بخشی
از فعالیت های تحصیلی لازم برای اخذ درجه دکترا

در رشته ی:

جامعه شناسی

از دانشگاه شیراز

شیراز

جمهوری اسلامی ایران

ارزیابی شده توسط کمیته پایان نامه با درجه: عالی

دکتر محمد تقی ایمان، دانشیار بخش جامعه شناسی و برنامه ریزی (رئیس کمیته).....

دکتر حبیب احمدی، دانشیار بخش جامعه شناسی و برنامه ریزی.....

دکتر سید سعید زاهد زاهدانی، استادیار بخش جامعه شناسی و برنامه ریزی.....

شهریور ماه ۱۳۸۶

تقدیم به **مادرم**

که چه زود بار سفر بر بست

و تقدیم به **پدرم**

که نه چندان دیر در پی او روان شد.

سپاسگزاری

اکنون که نگارش و تکمیل این رساله به پایان رسیده است، بر خود لازم میدانم که از زحمات و تلاشهای دلسوزانه، پی گیر و صمیمانه همه اساتید گرانقدر و دلسوز بخش جامعه شناسی دانشگاه شیراز تشکر و تقدیر نمایم، جایی که یکی از مهمترین، زیباترین و موثرترین ایام عمر خود را در آنجا سپری کردم و درسهای فراتر از هر درسی فرا گرفتم.

از استاد راهنمای بسیار عزیز و دلسوزم، جناب آقای دکتر محمد تقی ایمان، بی نهایت سپاسگذارم، چه ایشان گذشته از زحمات و راهنمایی های علمی در طی این دوره و مخصوصا نگارش رساله، با تحمل و صحه صدر فراوان برای بنده پشتوانه ای عاطفی و روانی هم بوده اند. از اساتید مشاور گرامیم، جناب آقای دکتر حبیب احمدی و آقای دکتر سید سعید زاهد به خاطر همه آنچه‌ای که در طول دوره دکترا و بویژه در دوره نگارش رساله از محضرشان فرا گرفتم کمال تشکر را دارم.

از استاد، دوست و الگوی همیشه الگوی زندگیم جناب آقای دکتر سکندر امان اللهی برای همه حمایت های علمی و عاطفی بی نهایت سپاسگذارم، و من همیشه به یاد ایشان تلاش خواهم کرد.

از دوست و همراه همیشه همراهم، آقای مهدی رضائی دانشجوی دکترای جمعیت شناسی دانشگاه تهران که در تمام فرآیند کار میدانی از لحظه ورود به اورامان تا روزهای پایانی پژوهش هرگز لحظه ای مرا تنها نگذاشت صمیمانه تشکر می کنم، چه هرگز و هیچگاه نمی توانم لحظه ای از آن همه گذشت و دوستی را برایش جبران کنم.

از همسرم نگار که نگار زندگیم است به پاس همه تحمل ها و صبوری های وصف ناپذیرش سپاسگذارم، چه صبر و تحمل زیبایش همواره شرایط ناهموار را بر من هموار کرده است. از برادرم ابوبکر، درخشان ترین ستاره زندگیم، برادرانه ممنون هستم، هم او است که تمام زندگی علمی و شخصی ام را از او دارم،

از مردم گرم، صمیمی، مهمانواز و عزیز اورامان و همه کسانی که به نحوی در این منطقه مرا یاری دادند، تشکر می‌کنم؛ مدت هائی مدید را مهمانشان بودم، از همه آنها بی نهایت تشکر می‌کنم و هرگز فراموششان نخواهم کرد.

و در نهایت، از دوستان گرانقدر و همراهم آقایان داریوش بوستانی، سعید کیاکجوری، حسین قدرتی، اصغر میرفردی دانشجویان دکترای جامعه شناسی دانشگاه شیراز و آقایان امین زارع، هاشم آقابیگ پور، دانشجویان کارشناسی ارشد و نیز همه دوستانی که به هر طریق اینجانب را یاری دادند، دوستانه قدر دانی می‌کنم.

چکیده

بازسازی معنایی پیامدهای نوسازی در منطقه اورامان کردستان ایران:
ارائه یک نظریه زمینه‌ای

به وسیله‌ی

اجمد محمد پور

بررسی حاضر به بازسازی معنایی پیامدهای نوسازی از رویکرد تفسیر گرایی اجتماعی می‌پردازد. رویکرد تفسیر گرایی اجتماعی با تاکید بر بینش سازه‌گرایانه اجتماعی بر این باور است که کنشگران اجتماعی نقش اصلی در ساخت و بازسازی زندگی اجتماعی خود ایفا کرده و به گونه‌ای بازاندیشانه و آگاهانه در برابر محیط و تغییرات آن عمل می‌کنند. این رویکرد، برخلاف رویکرد پوزیتیویستی، که بر اصالت محیط، نظم و قاعده‌مندی در واقعیات اجتماعی و ثبات ماهیت انسان تاکید دارد، به اصالت انسان، سیالیت و بر ساخته شدن مداوم واقعیات اجتماعی و نیز انعطاف‌پذیری ماهیت انسان معتقد است. در این رساله با به کارگیری این رویکرد سعی شده است به درک و تفسیر پیامدهای نوسازی در قالب مطالعه موردی اورامانات کردستان از منظر ساکنان آن سامان پرداخته شود.

اورامان تخت منطقه‌ای است روستائی و کوهستانی که در جنوب غربی شهرستان مریوان واقع شده است. ساکنان این منطقه عمدتاً به فعالیتهای دامداری، باغداری و کشاورزی محدود می‌پردازند. با این وجود در طی چند سال اخیر، تغییر و تحولاتی مانند پیدایش فعالیت‌های اقتصادی جدید، تکنولوژی و امکانات مدرن، آموزش و بهداشت نوین و دیگر عناصر نوین منطقه پدید آمده‌اند که بر ساختار اجتماعی این جامعه تأثیر گذاشته‌اند. لذا درک و تفسیر مردم از شرایط، فرآیند و پیامدهای این تغییرات از اهمیت بسزایی برخوردار است.

روش‌شناسی پژوهش حاضر، روش‌شناسی کیفی است و از روش قوم‌نگاری برای انجام عملیات تحقیق و انجام کلیه مراحل کار میدانی استفاده شده است. جهت تجزیه و تحلیل اطلاعات و ارائه نظریه‌نهایی از روش نظریه‌زمینه‌ای استفاده شده است. نظریه‌زمینه‌ای یکی از روشهای تحلیل و ارائه یافته‌های کیفی و نیز نظریه‌سازی است که توسط گلاسر و اشتروس ابداع شده است.

هدف عمده این مطالعه عبارت است از بررسی درک، تفسیر و ارزیابی پیامدهای نوسازی آنطور که توسط مردم تحت مطالعه تجربه می‌شوند، در این مطالعه پیامدهای نوسازی در ابعاد اقتصادی، قشریندی اجتماعی، آموزش مدرن، بهداشت مدرن، اعتقادات، تکنولوژی، ارتباطات و حمل و نقل، زبان، خویشاوندی و تعاملات اجتماعی مورد بررسی قرار گرفتند. بعد از انجام عملیات کدگذاری باز، محوری و گزینشی، برای هر یک از ابعاد فوق یک مقوله هسته و مدل زمینه‌ای - پارادایمی ارائه شده. مقولات هسته عبارت بودند از: ارتقاء معیشتی، رهائی، توانمند

ساز / فشارآور، افزایش امید به زندگی، بقای اصول، رفاه آفرین / چالش برانگیز، تسهیل بخشی، چالش زبانی، میل به بازگشت و تضعیف شبکه ها. مقوله هسته نهائی در این مطالعه، درک نوسازی به مثابه ساختاربخش و ساختار شکن است. بر اساس این مقوله، مردم اورامان پیامدهای نوسازی را به مثابه ساختاربخش و ساختار شکن دریافته اند که در آن نوسازی از یک طرف ساختارهای جدیدی به جامعه آنان بخشیده است اما همزمان بسیاری از ساختارهای سنتی آنان را نیز دچار افول کرده است. مقوله هسته مذکور در قالب یک مدل زمینه ای - پارادایمی شامل شرایط، تعاملات (استراتژی ها) و پیامدها ارائه شده است.

واژگان کلیدی: فوم نگاری، نظریه زمینه ای، تفسیرگرایی، پیامدهای نوسازی، بازسازی معنایی، اورامان کردستان.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	فصل اول - مقدمه
۱	۱-۱- مقدمه
۲	۲-۱- مسئله پژوهش
۴	۳-۱- اهمیت و اهداف پژوهش
۸	فصل دوم - پیشینه تحقیق
۸	۱-۲- مقدمه
۹	۲-۲- مطالعات داخلی
۱۰	۳-۲- مطالعات خارجی
۱۲	۳-۳- نقد مطالعات پیشین
۱۳	فصل سوم - مبانی مفهومی تحقیق
۱۳	۱-۳- مقدمه
۱۴	۲-۳- مروری بر نظریات جامعه شناسی توسعه و تغییرات اجتماعی
۱۴	۱-۲-۳- نظریات کارکردگرا
۱۴	۱-۱-۲-۳- نظریه نوسازی
۱۶	۲-۱-۲-۳- نظریه نوسازی جدید
۱۷	۲-۲-۳- نظریات تضاد
۱۸	۱-۲-۲-۳- نظریه وابستگی

۱۹	۲-۲-۲= نظریه وابستگی جدید
۲۰	۳-۲-۱-۳- نظریه صورت‌بندی اجتماعی شیوه تولید
۲۲	۴-۲-۲-۳- نظریه نظام جهانی
۲۳	۳-۳- رویکردهای انسان شناختی توسعه و تغییرات اجتماعی
۲۳	۱-۳-۳- مقدمه
۲۵	۲-۳-۳- رویکرد تطور گرایی و تطورگرایی نوین
۲۶	۳-۳-۳- رویکرد کارکردگرایی
۲۶	۴-۳-۳- رویکرد خاص گرایی تاریخی
۲۷	۵-۳-۳- رویکرد اشاعه گرایی
۲۷	۶-۳-۳- رویکرد فرهنگ و شخصیت
۲۸	۷-۳-۳- رویکرد اکولوژی فرهنگی
۲۸	۸-۳-۳- رویکرد انسان شناسی ساختاری
۲۹	۹-۳-۳- رویکرد انسان شناسی مارکسیستی
۲۹	۱۰-۳-۳- رویکرد ماتریالیسم فرهنگی
۳۰	۱۱-۳-۳- رویکرد انسان شناسی اقتصادی
۳۰	۱۲-۳-۳- رویکرد انسان شناسی تفسیری
۳۱	۱۳-۳-۳- رویکرد انسان شناسی توسعه
۳۲	۴-۳- چهارچوب مفهومی تحقیق
۴۳	فصل چهارم - روش شناسی تحقیق
۴۳	۱-۴- مقدمه
۴۳	۲-۴- مشخصه های عمده روش کیفی
۴۷	۳-۴- قوم نگاری
۴۹	۴-۴- روش تجزیه و تحلیل اطلاعات

۵۰	۴-۵- نظریه زمینه‌ای
۵۵	۴-۶- روش نمونه‌گیری
۵۸	۴-۷- روش های گردآوری اطلاعات
۵۹	۴-۸- سوالات عمده تحقیق
۶۰	۴-۹- پژوهش در عمل
۶۵	فصل پنجم- میدان مطالعه
۶۶	۵-۱- وضعیت عمومی منطقه اورامان تخت
۸۰	۵-۲- روستای کماله
۸۰	۵-۳- روستای ویسیه
۸۰	۵-۴- روستای اورامان تخت
۸۳	۵-۵- روستای سریر
۸۴	۵-۶- روستای بلیر
۸۷	۵-۷- روستای ژبوار
۸۹	۵-۸- روستای سلین
۹۰	۵-۹- روستای عباس آباد
۹۱	۵-۱۰- روستای کلجی
۹۲	۵-۱۱- روستای نوین
۹۳	۵-۱۲- روستای ناو
۹۵	فصل ششم- یافته های تحقیق
۹۵	۶-۱- مقدمه
۹۷	۶-۲- نظام اقتصادی
۹۷	۶-۲-۱- کدگذاری باز
۱۰۱	۶-۲-۲- کدگذاری محوری

۱۱۳	۳-۲-۶- کدگذاری گزینشی
۱۱۶	۳-۶- نظام قشربندی
۱۱۷	۱-۳-۶- کدگذاری باز
۱۱۹	۲-۳-۶- کدگذاری محوری
۱۲۹	۳-۳-۶- کدگذاری گزینشی
۱۳۱	۴-۶- نظام آموزشی
۱۳۱	۱-۴-۶- کدگذاری باز
۱۳۶	۲-۴-۶- کدگذاری محوری
۱۵۱	۳-۴-۶- کدگذاری گزینشی
۱۵۴	۵-۶- نظام بهداشتی
۱۵۵	۱-۵-۶- کدگذاری باز
۱۵۹	۲-۵-۶- کدگذاری محوری
۱۶۸	۳-۵-۶- کدگذاری گزینشی
۱۷۲	۶-۶- نظام اعتقادی
۱۷۳	۱-۶-۶- کدگذاری باز
۱۷۶	۲-۶-۶- کدگذاری محوری
۱۸۵	۳-۶-۶- کدگذاری گزینشی
۱۸۷	۷-۶- نظام قومی
۱۸۷	۱-۷-۶- کدگذاری باز
۱۹۰	۲-۷-۶- کدگذاری محوری
۱۹۸	۳-۷-۶- کدگذاری گزینشی
۲۰۱	۸-۶- نظام زبانی
۲۰۲	۱-۸-۶- کدگذاری باز
۲۰۵	۲-۸-۶- کدگذاری محوری
۲۱۳	۳-۸-۶- کدگذاری گزینشی

۲۱۶	۹-۶- نظام تکنولوژیکی
۲۱۶	۹-۶-۱- کدگذاری باز
۲۲۰	۹-۶-۲- کدگذاری محوری
۲۲۹	۹-۶-۳- کدگذاری گزینشی
۲۳۲	۹-۶-۱۰- نظام ارتباطی و حمل و نقل
۲۳۲	۹-۶-۱۰-۱- کدگذاری باز
۲۳۵	۹-۶-۱۰-۲- کدگذاری محوری
۲۴۲	۹-۶-۱۰-۳- کدگذاری گزینشی
۲۴۵	۹-۶-۱۱- نظام تعاملی
۲۴۵	۹-۶-۱۱-۱- کدگذاری باز
۲۴۸	۹-۶-۱۱-۲- کدگذاری محوری
۲۵۵	۹-۶-۱۱-۳- کدگذاری گزینشی
۲۵۷	فصل هفتم- نتیجه گیری و بحث
۲۵۷	۷-۱- مقدمه
۲۶۶	۷-۲- برآیند
۲۶۹	۷-۳- خدمات نظری پژوهش
۲۷۱	۷-۴- پیشنهادات پژوهش
۲۷۲	۷-۵- محدودیت های پژوهش
۲۷۵	منابع فارسی
۲۷۷	منابع لاتین

فهرست جداول

صفحه	عنوان
۹۸	جدول شماره ۱- مفاهیم بدست آمده در کد گذاری باز (اقتصاد)
۱۰۱	جدول شماره ۲- مقولات استخراج شده در مرحله کد گذاری محوری (اقتصاد)
۱۰۲	جدول شماره ۳- مقولات عمده به تفکیک تعداد مصاحبه شوندگان (اقتصاد)
۱۱۳	جدول شماره ۴- مقولات عمده و مقوله هسته (اقتصاد)
۱۱۷	جدول شماره ۵- مفاهیم بدست آمده در کد گذاری باز (قشریندی اجتماعی)
۱۲۰	جدول شماره ۶- مقولات استخراج شده در مرحله کد گذاری محوری (قشریندی)
۱۲۰	جدول شماره ۷- مقولات عمده به تفکیک تعداد مصاحبه شوندگان (قشریندی)
۱۲۹	جدول شماره ۸- مقولات عمده و مقوله هسته (قشریندی)
۱۳۱	جدول شماره ۹- مفاهیم بدست آمده در کد گذاری باز (آموزش)
۱۳۶	جدول شماره ۱۰- مقولات استخراج شده در مرحله کد گذاری محوری (آموزش)
۱۳۷	جدول شماره ۱۱- مقولات عمده به تفکیک تعداد مصاحبه شوندگان (آموزش)
۱۵۱	جدول شماره ۱۲- مقولات عمده و مقوله هسته (آموزش)
۱۵۵	جدول شماره ۱۳- مفاهیم بدست آمده در کد گذاری باز (بهداشت)
۱۵۹	جدول شماره ۱۴- مقولات استخراج شده در مرحله کد گذاری محوری (بهداشت)
۱۶۰	جدول شماره ۱۵- مقولات عمده به تفکیک تعداد مصاحبه شوندگان (بهداشت)
۱۶۹	جدول شماره ۱۶- مقولات عمده و مقوله هسته (بهداشت)
۱۷۳	جدول شماره ۱۷- مفاهیم بدست آمده در کد گذاری باز (اعتقادات)
۱۷۶	جدول شماره ۱۸- مقولات استخراج شده در مرحله کد گذاری محوری (اعتقادات)
۱۷۷	جدول شماره ۱۹- مقولات عمده به تفکیک تعداد مصاحبه شوندگان (اعتقادات)
۱۸۵	جدول شماره ۲۰- مقولات عمده و مقوله هسته (اعتقادات)

- جدول شماره ۲۱- مفاهیم بدست آمده در کد گذاری باز (نظام خویشاوندی) ۱۸۷
- جدول شماره ۲۲- مقولات استخراج شده در مرحله کد گذاری محوری (نظام خویشاوندی) ۱۹۱
- جدول شماره ۲۳- مقولات عمده به تفکیک تعداد مصاحبه شوندگان (نظام خویشاوندی) ۱۹۱
- جدول شماره ۲۴- مقولات عمده و مقوله هسته (نظام خویشاوندی) ۱۹۸
- جدول شماره ۲۵- مفاهیم بدست آمده در کد گذاری باز (زبان و ادبیات) ۲۰۱
- جدول شماره ۲۶- مقولات استخراج شده در مرحله کد گذاری محوری (زبان و ادبیات) ۲۰۵
- جدول شماره ۲۷- مقولات عمده به تفکیک تعداد مصاحبه شوندگان (زبان و ادبیات) ۲۰۶
- جدول شماره ۲۸- مقولات عمده و مقوله هسته (زبان و ادبیات) ۲۱۴
- جدول شماره ۲۹- مفاهیم بدست آمده در کد گذاری باز (تکنولوژی) ۲۱۶
- جدول شماره ۳۰- مقولات استخراج شده در مرحله کد گذاری محوری (تکنولوژی) ۲۲۰
- جدول شماره ۳۱- مقولات عمده به تفکیک تعداد مصاحبه شوندگان (تکنولوژی) ۲۲۱
- جدول شماره ۳۲- مقولات عمده و مقوله هسته (تکنولوژی) ۲۳۰
- جدول شماره ۳۳- مفاهیم بدست آمده در کد گذاری باز (ارتباطات و حمل و نقل) ۲۳۲
- جدول شماره ۳۴- مقولات استخراج شده در مرحله کد گذاری محوری (ارتباطات و حمل و نقل) ۲۳۵
- جدول شماره ۳۵- مقولات عمده به تفکیک تعداد مصاحبه شوندگان (ارتباطات و حمل و نقل) ۲۳۶
- جدول شماره ۳۶- مقولات عمده و مقوله هسته (ارتباطات و حمل و نقل) ۲۴۲
- جدول شماره ۳۷- مفاهیم اولیه در کد گذاری باز (تعاملات) ۲۴۵
- جدول شماره ۳۸- مقولات استخراج شده در مرحله کد گذاری محوری (تعاملات) ۲۴۸
- جدول شماره ۳۹- مقولات عمده به تفکیک تعداد مصاحبه شوندگان (تعاملات) ۲۴۹
- جدول شماره ۴۰- مقولات عمده و مقوله هسته (تعاملات) ۲۵۵
- جدول شماره ۴۱- حوزه های بررسی و مقولات هسته ۲۵۸
- جدول شماره ۴۲- مقولات عمده نهائی برگرفته از ۹۳ مقوله عمده (و ۴۵۰ مفهوم اولیه) ۲۵۹
به تفکیک ابعاد شرایطی، تعاملی / فرایندی و پیامدی
- جدول شماره ۴۳- مقولات نهائی شرایطی، تعاملی / فرایندی و پیامدی نهائی (۱۹ مقوله ۲۶۱
مبتنی بر ۹۳ مقوله برگرفته از ۴۵۰ مفهوم مبتنی بر مصاحبه با ۵۶ نفر

فهرست مدل ها

صفحه	عنوان
۱۱۵	مدل شماره ۱- مدل پارادایمیک / نظریه زمینه ای درک پیامدهای تغییرات اقتصادی به مثابه ارتقاء معیشتی
۱۳۰	مدل شماره ۲- مدل نظریه زمینه ای درک پیامدهای تغییر در قشریندی اجتماعی به مثابه رهائی
۱۵۳	مدل شماره ۳- مدل نظریه زمینه ای درک پیامدهای تغییر در نظام آموزشی به مثابه توانمند ساز / فشارآور
۱۷۱	مدل شماره ۴- مدل نظریه زمینه ای درک پیامدهای تغییر در نظام بهداشتی به مثابه افزایش امید به زندگی
۱۸۶	مدل شماره ۵- مدل نظریه زمینه ای درک پیامدهای تغییر در نظام اعتقادی به مثابه بقای اصول
۲۰۰	مدل شماره ۶- مدل نظریه زمینه ای درک پیامدهای تغییر در نظام خویشاوندی به مثابه میل به بازگشت
۲۱۵	مدل شماره ۷- مدل نظریه زمینه ای درک پیامدهای تغییر در نظام زبانی به مثابه چالش زبانی
۲۳۱	مدل شماره ۸- مدل نظریه زمینه ای درک پیامدهای تکنولوژی نوین به مثابه رفاه آفرین / چالش برانگیز
۲۴۴	مدل شماره ۹- مدل نظریه زمینه ای درک پیامدهای ارتباطات و حمل و نقل به مثابه تسهیل
۲۵۶	مدل شماره ۱۰- مدل نظریه زمینه ای درک پیامدهای تغییرات در نظام تعاملی به مثابه تضعیف شبکه ها
۲۶۴	مدل شماره ۱۱- مدل نهائی نظریه زمینه ای درک پیامدهای نوسازی به مثابه سازنده و ساختار شکن

فهرست تصاویر

صفحه	عنوان
۶۴	تصویر شماره ۱- روستای اورامان تخت: مرکزیت منطقه اورامان تخت
۶۴	تصویر شماره ۲- نمائی از جاده کوهستانی اورامان، از روستای سلین به سمت روستای نوین
۶۵	تصویر شماره ۳- منطقه اورامان، منطقه ای است گرم، خشک و ناهموار
۶۶	تصویر شماره ۴- دره سیروان و روستای بلبر
۶۷	تصویر شماره ۵: اورامان در فصل زمستان
۶۸	تصویر شماره ۶- منطقه کوهستانی اورامان و جاده باریک و اصلی کوهستانی
۶۹	تصویر شماره ۷- نمائی از بیلاق حصاریه متعلق به روستای سرپیر
۷۰	تصویر شماره ۸- بیلاق های درویان و شیره دره متعلق به روستای بلبر
۷۱	تصویر شماره ۹: بیلاق سراجگاه متعلق به روستای ناو، آخرین آبادی منطقه اورامان تخت
۷۲	تصویر شماره ۱۰- روستای اورامان تخت، مرکزیت منطقه اورامان تخت
۷۳	تصویر شماره ۱۱- نمای داخلی روستای اورامان تخت
۷۴	تصویر شماره ۱۲: نمای داخلی روستای اورامان تخت
۷۵	تصویر شماره ۱۳: مدرسه روستای اورامان تخت
۷۶	تصویر شماره ۱۴- خانه بهداشت روستای ژيوار
۷۷	تصویر شماره ۱۵- ماهواره ای در یک منطقه بیلاقی
۷۷	تصویر شماره ۱۶- نمائی از روستای سرپیر
۷۸	تصویر شماره ۱۷- مسجد در حال ساخت روستای اورامان تخت
۷۹	تصویر شماره ۱۸- مرقد مقدس پیرشالیار واقع در روستای اورامان تخت
۷۹	تصویر شماره ۱۹- مراسم دینی و مقدس پیرشالیار واقع در روستای اورامان تخت
۸۱	تصویر شماره ۲۰- جاده کوهستانی - بیلاقی بیلاق بندن - اورامان تخت
۸۲	تصویر شماره ۲۱- نمای روستای کوهستانی اورامان
	تصویر شماره ۲۲- روستای سرپیر

۸۳	
۸۴	تصویر شماره ۲۳- ییلاق حصاریه - روستای سرپیر
۸۴	تصویر شماره ۲۴- روستای دره ای بلبر
۸۵	تصویر شماره ۲۵- روستای بلبر در دره رود سیروان
۸۶	تصویر شماره ۲۶: ییلاق درویان متعلق به روستای بلبر
۸۷	تصویر شماره ۲۷- نمائی از روستای ژیوار
۸۷	تصویر شماره ۲۸- ییلاق هانه لار متعلق به روستای ژیوار
۸۸	تصویر شماره ۲۹- جاده ییلاقی و کوهستانی ییلاق هانه لار
۸۸	تصویر شماره ۳۰: مدرسه روستای ژیوار
۸۹	تصویر شماره ۳۱- روستای سلین
۹۰	تصویر شماره ۳۲- مدرسه روستای سلین
۹۲	تصویر شماره ۳۳- منطقه ییلاقی گولی متعلق به روستای کلجی
۹۳	تصویر شماره ۳۴- روستای نوین
۹۳	تصویر شماره ۳۵: روستای ناو
۱۰۲	تصویر شماره ۳۶: نمائی از اکولوژی خشن اورامان
۱۰۴	تصویر شماره ۳۷- کمبود زمین زراعی در اورامان
۱۰۶	تصویر شماره ۳۸- یک زن اورامی در ییلاق هانه لار - روستای ژیوار
۱۰۷	تصویر شماره ۳۹: شغل معلمی نمونه ای از مشاغل جدید و مدرن در منطقه اورامان
۱۱۶	تصویر شماره ۴۰- آخرین بازمانده یک خاندان بگ - روستای ژیوار
۱۳۸	تصویر شماره ۴۱- یک معلم اورامی - روستای ناو
۱۴۵	تصویر شماره ۴۲: دختران اورامی در مدرسه - روستای اورامان
۱۵۴	تصویر شماره ۴۳- خانه بهداشت روستای سرپیر
۱۵۴	تصویر شماره ۴۴- مرقد مقدس پیرشالیار
۱۷۲	تصویر شماره ۴۵- مراسم مقدس پیرشالیار در اواسط بهمن ماه - روستای اورامان
۲۱۶	تصویر شماره ۴۶- ورود امکانات مدرن به اورامان نظیر ماشین و برق سراسری
۲۴۵	تصویر شماره ۴۷- نمائی از تعاملات اجتماعی - روستای اورامان

فصل اول

مقدمه

۱-۱- مقدمه

پارادایم‌های مسلط در علوم اجتماعی شامل رویکردهای اثباتی، انتقادی و تفسیری هر کدام با رویکردی خاص به فرآیند تغییر و تحولات اجتماعی می‌پردازند. از دیدگاه اثبات‌گرایی، تغییر و تحول اجتماعی باید از الگویی خاص، جهان شمول و از پیش تعیین شده‌ای پیروی کند که در خدمت ایجاد نظم اجتماعی، قاعده مندی و تعیین پذیری باشد. از این نظر، تغییر و تحول اجتماعی فرآیندی است نخبه محور، منظم و دارای قواعدی فرا زمان و مکان که صرفاً می‌توان آنها را کشف، پیش‌بینی و کنترل کرد. این رویکرد بر اصالت محیط تأکید داشته و معتقد است محیط اعم از شکل طبیعی یا اجتماعی آن در شکل‌گیری واقعیات اجتماعی و نیز اصول کشف و پیش‌بینی آنها تأثیرگذار است (Neuman, 2000; Berg, 2001).

بر خلاف رویکرد اثباتی، دیدگاه انتقادی بر این باور است که فرآیند تغییر و تحول فرآیندی آمیخته به قدرت و سلطه است. این واقعیت هم درگیر و آمیخته به قدرت و ارزش‌های کاذب بوده و هم توسط منابع مسلط توجیه، اجرا و کنترل می‌شود (Thomas, 1993). (Calhoun, 1995). رویکرد انتقادی با چشم‌اندازی انسان‌گرایانه معتقد است که باید فرآیندهای زیرین و پشت سر واقعیات اجتماعی بررسی و افشا شده و جریان‌های زیرین شکل دهنده به واقعیات شفاف‌سازی شوند. رویکرد انتقادی اصالت را به انسان (افشاگر و تغییر دهنده) می‌دهد و بر این باور است که تغییر و تحول اجتماعی باید معطوف به رهائی انسان از بندهای سلطه و نیز مبتنی بر ارزشهای اجتماعی درست باشند (Neuman, 2000; Fay, 1996).

رویکرد تفسیرگرایی اجتماعی، که رویکرد اصلی این پژوهش مبتنی بر آن است، معتقد است که با توجه به خلاق بودن ماهیت انسان و نیز سیال بودن واقعیات اجتماعی، نمی‌توان مسیر و روش خاص برای درک واقعیات و یا ایجاد تغییر در آنها پیشنهاد کرد (Neuman, 2000; Guba et al. 1985). از آنجا که منبع و مرجع نهائی هرگونه ساخت و ساز و تغییر

در واقعیات اجتماعی همان انسان است، پس، درک انسان‌ها از واقعیات، تغییر در واقعیات و چگونگی معنادار کردن آنها بسیار مهم است. از این گذشته، با توجه به اینکه واقعیات اجتماعی به مثابه امور برساخته انسانی فاقد قوانین از پیش تعیین شده بوده و دائماً در حال شدن هستند، لذا نمی‌توان الگوئی جهان شمول و عام برای واقعیات اجتماعی و نیز تغییر و دستکاری در آنها وضع کرد. این واقعیات نه تنها قابل کشف و کنترل نیستند بلکه صرفاً می‌توانند درک و تفسیر شوند، رویکرد تفسیرگرایی اجتماعی که بر اصالت انسان در برابر اصالت محیط تأکید دارد بر این باور است که واقعیات در فرآیند درک و تفسیر انسانها و در خلال زندگی روزمره ساخته شده و معنادار می‌شوند. بنابراین، نه تنها نحوه درک و فهم انسان‌ها از واقعیات اهمیت دارد بلکه دارای اشکال متعددی نیز هست. از این نظر، ما نه با یک واقعیت واحد و مشخص بلکه با واقعیات متعدد و گوناگون روبرو هستیم. بر اساس این رویکرد، از آنجا که تفسیر و درک مردم از دنیای پیرامون خود در بستر اجتماعی زندگی روزمره شکل می‌گیرد، معانی تولید شده وابسته به بستر بوده و در درون آن معنادار می‌شوند (Bryman, 1988; Seale, 1998; Blaikie, 1994; Neuman, 2000; Creswell, 1994).

در این پژوهش سعی می‌شود با رویکردی تفسیرگرایانه به بازسازی معنایی پیامدهای نوسازی در منطقه اورامان تخت پرداخته شود. بدین ترتیب که نشان داده شود مردم این منطقه چه درکی از پیامدهای این تغییرات دارند؛ آنها را چگونه درک کرده و چگونه ارزیابی می‌کنند.

۱-۲- مسئله پژوهش

پژوهش حاضر در صدد است با رویکرد تفسیرگرایانه به بازسازی معنایی پیامدهای نوسازی در منطقه اورامان تخت از توابع شهرستان مریوان واقع در غرب استان کردستان ایران بپردازد. همانطور که در مقدمه بدان اشاره شد، مدل اثبات‌گرایانه به توسعه و تغییر اجتماعی برپایه‌ی این محور استوار بود که واقعیات اجتماعی، دارای ماهیتی تثبیت شده، منظم و قاعده مند بوده و از الگوی خاصی تبعیت می‌کنند. به علاوه، امر کشف، پیش‌بینی، کنترل و دستکاری در این واقعیات نیز باید توسط نخبگان صورت گیرد (Neuman, 2000). در واقع درک عامیانه با عقل سلیم به مثابه معرفتی بی‌معنا، غیرعلمی و گاهی مانع تلقی می‌شود. برعکس، دیدگاه تفسیرگرایی اجتماعی بر این باور است که با توجه به اینکه واقعیات اجتماعی توسط انسان‌ها ساخته شده و تفسیر می‌شوند، بنابراین درک، تفهم و چگونگی تفسیر آنها از این واقعیات دارای اهمیت اساسی است، چرا که مرجع نهائی ساخت، بازسازی و نیز تغییر آنها خود انسان است (Giddens, 1984). به علاوه، به تناسب گوناگونی بسترهای اجتماعی، درک و تفسیر متعددی نیز وجود دارند، بررسی ادراکات و کاوش در این تفسیرها به ما کمک می‌کند که